

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Сумська філія
Кафедра соціально-економічних дисциплін

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни «**Національна економіка**»
вибіркових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
081 Право (право)

Суми 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол № 7 від 30.08.2023р.

СХВАЛЕНО

Вченою радою Сумської філії
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол № 8 від 29.08.2023р.

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та
соціально-економічних дисциплін
Протокол № 7 від 29.08.2023р.

Розглянуто на засіданні кафедри соціально-економічних дисциплін
Протокол № 2 від 29.08.2023

Розробник:

Доцент кафедри соціально-економічних дисциплін Сумської філії ХНУВС,
кандидат наук з державного управління, доцент **Дементов В.О.**

Рецензенти:

1. Доцент кафедри економіки підприємства та організації бізнесу
Харківського національного економічного університету імені Семена
Кузнеця, кандидат економічних наук, доцент **Ревенко О.В.**
2. Доцент кафедри соціально-економічних дисциплін Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат
економічних наук **Парфентій Л.А.**

1. Загальні методичні вказівки

Предметом вивчення дисципліни «Національна економіка» є сукупність ресурсних, економічних, інституціональних та соціальних чинників, що визначають відмінні риси національної економіки та її специфіку функціонування.

Мета навчальної дисципліни — вивчення закономірностей та особливостей функціонування національної економіки порівняно з економіками інших країн.

Завдання навчальної дисципліни — розкриття загального та особливого в національній економічній системі, виявлення інституціональних чинників та їх вплив на специфіку економічного розвитку, функціональну роль держави в управлінні економікою та її інтеграцію у світове господарство.

2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
2.1. (Денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр №3							
Тема № 1 «Національна економіка: загальне та особливе. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки».	10	2		2		6	Залік
Тема № 2 «Характеристика економічного потенціалу».	10	2		2		6	
Тема № 3 «Функціонування інфраструктури національного ринку».	8	2		2		4	
Тема № 4 «Державність та державне управління економікою».	8	2		2		4	
Тема № 5 «Демократія, економічна свобода та економічний порядок».	8	2		2		4	
Тема № 6 «Інституціональні чинники розвитку національної економіки. Суспільний добробут та соціально – ринкова економіка».	8	2		2		4	
Тема № 7 «Структурна перебудова національної економіки».	10	2		2		6	
Тема № 8 «Програмування та прогнозування національної економіки».	10	2		2		6	
Тема № 9 «Політика економічного зростання в національній економіці».	8	2		2		4	
Тема № 10 «Інституціональні форми інтеграції у світове господарство».	10	2		2		6	
Всього за семестр № 3:	90	20		20		50	

2.1. (Заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					Вид контролю	
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття		Самостійна робота
Семестр №3							
Тема № 1 «Національна економіка: загальне та особливе. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки».	10	2		2		6	Залік
Тема № 2 «Характеристика економічного потенціалу».	8	0		0		8	
Тема № 3 «Функціонування інфраструктури національного ринку».	8	0		0		8	
Тема № 4 «Державність та державне управління економікою».	10	0		2		8	
Тема № 5 «Демократія, економічна свобода та економічний порядок».	8	0		0		8	
Тема № 6 «Інституціональні чинники розвитку національної економіки. Суспільний добробут та соціально – ринкова економіка».	10	2		2		6	
Тема № 7 «Структурна перебудова національної економіки».	8	0		0		8	
Тема № 8 «Програмування та прогнозування національної економіки».	8	0		0		8	
Тема № 9 «Політика економічного зростання в національній економіці».	8	0		0		8	
Тема № 10 «Інституціональні форми інтеграції у світове господарство».	12	2		2		8	
Всього за семестр № 3:	90	6		8		76	

3. Методичні вказівки до практичних занять

Тема № 1. Національна економіка: загальне та особливе. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки.

***Практичне заняття:** Національна економіка: загальне та особливе. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки.*

Навчальна мета заняття: ознайомиться з особливостями та структурою національної економіки.

Кількість годин - 2. Місце проведення – навчальна аудиторія.

План проведення заняття

- I. Порядок проведення вступу до заняття. Виступи студентів із доповідями з навчальних питань теми.
- II. Порядок проведення основної частини заняття.

Навчальні питання

1. Предмет і завдання вивчення національної економіки.
2. Структура національної економіки.
3. Національний ринок та його характеристика.
4. СНР. Основні показники.
5. Положення національної економіки в Конституції України.
6. Теорія національної економіки та її становлення в роботах відомих економістів.
7. Базисні інститути національної економіки.

Методичні вказівки

Засвоїти основні поняття та терміни: економіка, національна економіка, структура національної економіки, індекс людського розвитку, національні рахунки, відтворювальна структура. Засвоїти основні поняття та терміни: меркантилізм, фізіократи, класична школа, марксизм, неокласицизм, кейнсіанство, інституціоналізм, монетаризм, інститут, конкуренція, приватизація, власність.

Тематика доповідей

1. Цілі та методологія національної економіки.
2. Методологія СНР.
3. Методи розрахунку ВВП.
4. Розвиток теорії національної економіки в роботах українських економістів.
5. Роздержавлення власності в умовах України.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 8 грудня 2004 року № 2222-IV.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
(дата звернення: 22.08.2021).

2. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (дата звернення: 22.08.2021).

3. Вербицька Г. Л. Еволюція економічних теорій національної економіки. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2010. № 682 : Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. С. 252–258. URL:

<http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/7833/1/38.pdf> (дата звернення: 15.08.2021).

4. Гронтковська Г. Е., Косік А. Ф. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. С. 52-76.

5. Історія економічних вчень: підручник / за ред. Тарасевича В. М., Петруні Ю. Є. Київ: Центр учбової літератури, 2013. С.166-207, 292-317.

6. Національна економіка: навч. посіб. / кол. авт.: Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України», 2011. С. 3-18.

7. Національна економіка: навч. посібник / за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2009. С. 8-47.

8. Національна економіка: підручник / кол. авт.: Носова О. В., Васенко В. К., Сипич Н. М. та ін. за заг. ред. О. В. Носової. Київ: Центр учбової літератури, 2013. С. 7-32.

9. Савченко В. Ф. Національна економіка: навч. посібник. 2-е вид. Чернівці: Видавництво ЧДІЕУ, 2014. С. 10-47.

10. Старостенко Г. Г., Онишко С. В., Поснова Т. В. Національна економіка: навч. посібник. Київ: Ліра-К, 2016. С. 10-40.

Тема № 2. Характеристика економічного потенціалу.

Практичне заняття: Характеристика економічного потенціалу.

Навчальна мета заняття: ознайомиться з елементами економічного потенціалу національної економіки.

Кількість годин – 2. Місце проведення - навчальна аудиторія.

План проведення заняття

I. Порядок проведення вступу до заняття. Виступи студентів із доповідями з навчальних питань теми.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Навчальні питання

1. Економічний потенціал та його складові.
2. Вугільні басейни України.
3. Нафтогазоносні родовища. Родовища чорних та кольорових металів.

4. Лісові та земельні ресурси України.
5. Трудові ресурси України.
6. Науково – технічний потенціал України.
7. Національне багатство.

Методичні вказівки

Засвоїти основні поняття та терміни: економічний потенціал, ресурси, засоби виробництва, національне багатство.

Тематика доповідей

1. Стан та характеристика потенціалу національної економіки України.
2. Сучасний стан основних галузей національної економіки України (на прикладі конкретної галузі).
3. Національне багатство України та методи його оцінки.
4. Природно-ресурсний потенціал України та шляхи підвищення ефективності його використання.
5. Виробничий та науково-технічний потенціал України та перспективи його розвитку.
6. Ефективність національної економіки та показники її вимірювання.

Література:

1. Добрик Л. О. Структурні складові соціально-економічного потенціалу регіону. *Інтелект XXI. 2019.* № 1. URL: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2019/2019_1/5.pdf.
2. Драган І. В. Реалізація природно-ресурсного потенціалу території на засадах самовідтворюваності в контексті модернізації національної економіки *Агросвіт. 2013.* № 8. С. 22-27.
3. Іваненко О. В. Формування потенціалу ресурсозбереження соціально-економічних систем. *Економіка. Фінанси. Право. 2013.* №8. С. 7-10.
4. Національна економіка: навч. посіб. / кол. авт.: Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України», 2011. С. 35-50.
5. Національна економіка: навч. посібник / за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2009. С. 136-162.
6. Національна економіка: підручник / кол. авт.: Носова О. В., Васенко В. К., Сипич Н. М. та ін. за заг. ред. О. В. Носової. Київ: Центр учбової літератури, 2013. С. 83-129.
7. Ортіна Г. В. Антикризисний потенціал реального сектора економіки. *Інвестиції: практика та досвід. 2013.* №18. С. 81-84.
8. Савченко В. Ф. Національна економіка: навч. посібник. 2-е вид. Чернігів: Видавництво ЧДІЕУ, 2014. С. 63-84.
9. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь / за ред. Е. М. Лібанової, М. А. Хвесика. Київ: ДУ ІЕПСР НАН України. 2014. С.7-10, 13-107.
10. Старостенко Г. Г., Онишко С. В., Поснова Т. В. Національна економіка:

навч. посібник. Київ: Ліра-К, 2016. С. 71-110.

11. Федоренко І. А. Нормативно-правові засади регулювання розвитку економічного потенціалу в Україні. *Економічні науки. Серія: Регіональна економіка*. 2008. № 5(17), Ч. 4. URL: http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/En/RE/2008_5_4/zbirnuk_RE_4_118.pdf.
12. Чаленко Ю. О. Методика визначення економічного потенціалу. *Економіка України*. 2013. №8. С. 40-54.

Тема № 3. Функціонування інфраструктури національного ринку.

Практичне заняття: Функціонування інфраструктури національного ринку.

Навчальна мета заняття: ознайомиться з інфраструктурою національного ринку, з'ясувати особливості виробничої інфраструктури, фінансової інфраструктури.

Кількість годин – 2. Місце проведення - навчальна аудиторія.

План проведення заняття

- I. Порядок проведення вступу до заняття. Виступи студентів із доповідями з навчальних питань теми.
- II. Порядок проведення основної частини заняття.

Навчальні питання

1. Сутність, види і функції ринкової інфраструктури.
2. Особливості організаційно-технічної інфраструктури. Виробнича інфраструктура України.
3. Особливості фінансової інфраструктури України.
4. Науково-дослідницька інфраструктура.

Методичні вказівки

Засвоїти основні поняття та терміни: інфраструктура, біржа, транспортна інфраструктура, фінансова інфраструктура, виробнича інфраструктура.

Тематика доповідей

1. Формування ринкових відносин та зрушення у соціальній структурі економіки України.
2. Секторна модель національної економіки: структурні зміни у ХХІ столітті.
3. Структура організаційно-правових форм господарювання: особливості формування в Україні.
4. Роль інфраструктури у розвитку економіки.
5. Сучасна концепція аналізу структури видів економічної діяльності.
6. Технологічна структура економіки: пропорції та проблеми в Україні.

Література:

1. Васильєв О. В., Кайдаш О. В. Сегментація інфраструктурного забезпечення ринку інвестицій в Україні. *Економіка та управління національним господарством*. 2018. Випуск 21. С. 32-39. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/21_2018_ukr/9.pdf.
2. Загній О.Г. Пріоритетні напрями модернізації виробничої інфраструктури. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. № 10. С. 24-28.
3. Морозов Т. Складові та концептуальна модель державної політики розбудови національної технологічної інфраструктури. *Економіст*. 2012. № 10. С. 50-52.
4. Савченко В. Ф. Інфраструктура національної економіки як необхідна умова економічного зростання. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2016. Випуск 1(47). Т.2. С. 180-187. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/10749/1pdf>.
5. Національна економіка: навч. посіб. / кол. авт.: Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України», 2011. С. 18-32.
6. Національна економіка: навч. посібник / за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2009. С. 183-215.
7. Національна економіка: підручник / кол. авт.: Носова О. В., Васенко В. К., Сапич Н. М. та ін. за заг. ред. О. В. Носової. Київ: Центр учбової літератури, 2013. С. 231-250.
8. Савченко В. Ф. Національна економіка: навч. посібник. 2-е вид. Чернівці: Видавництво ЧДІЕУ, 2014. С. 111-137.
9. Старостенко Г. Г., Онишко С. В., Поснова Т. В. Національна економіка: навч. посібник. Київ: Ліра-К, 2016. С. 201-236.
10. Чукаєва І., Овчинникова В. Виробнича інфраструктура: сутність та проблеми її розвитку. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. №4. С. 98-101.
11. Ясенецький В. С. Передумови державного втручання в роботу ринкової інфраструктури. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2012. №5. С. 77-81.

Тема № 4. Державність та державне управління економікою

Практичне заняття: Державність та державне управління економікою

Навчальна мета заняття: ознайомиться з державним управлінням економікою, проаналізувати методи та принципи державного управління.

Кількість годин – 2. Місце проведення - навчальна аудиторія.

План проведення заняття

- I. Порядок проведення вступу до заняття. Виступи студентів із доповідями з навчальних питань теми.
- II. Порядок проведення основної частини заняття.

Навчальні питання

1. Держава та її економічні функції.
2. Принципи державного управління.
3. Функції державного управління.
4. Економічні методи державного управління.

Методичні вказівки

Засвоїти основні поняття та терміни: державність, індикативне планування, виконавчий орган, законодавство, рівні управління, повноваження, державний апарат.

Тематика доповідей

1. Індикативне планування.
2. Управління державним боргом в Україні.
3. Проблеми ефективності суспільного сектору економіки України.
4. Державна регуляторна політика в Україні.
5. Світовий досвід державної підтримки підприємництва.
6. Суть і відмінності американського та європейського підходів до визначення предмета державного управління.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 8 грудня 2004 року № 2222-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 22.08.2021).
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 22.08.2021).
3. Денисенко М. П., Будякова О. Ю. Державне управління економікою регіонів на інвестиційній основі. *Науковий вісник: державне управління*. 2020. № 2 (4). С. 103-117.
4. Національна економіка: навч. посіб. / кол. авт.: Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України», 2011. С. 64-81.
5. Національна економіка: навч. посібник / за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2009. С. 216-237.
6. Національна економіка: підручник / кол. авт.: Носова О. В., Васенко В. К., Сипич Н. М. та ін. за заг. ред. О. В. Носової. Київ: Центр учбової літератури, 2013. С. 296-309.
7. Савченко В. Ф. Національна економіка: навч. посібник. 2-е вид. Чернівці: Видавництво ЧДІЕУ, 2014. С. 138-166.
8. Старостенко Г. Г., Онишко С. В., Поснова Т. В. Національна економіка: навч. посібник. Київ: Ліра-К, 2016. С. 237-289.

9. Таранич О. В., Ярошенко О. П. Ефективність управління об'єктами державного сектору України. *Економіка і організація управління*. 2019. № 1 (33). С. 103-109.
10. Чечель О. М. Принципи та механізм державного регулювання економіки. *Вісник АМСУ. Серія: «Державне управління»*. 2013, № 2 (9). С. 103-111.
11. Шапоренко О. І., Фарзалієв Е. Е. Вплив державного управління на економіку: аналіз поглядів та роль знань. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2019. № 1 (53). С. 75–83. URL : <https://snku.krok.edu.ua/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/148/168> (дата звернення: 22.08.2021).

Тема № 5. Демократія, економічна свобода та економічний порядок

Практичне заняття: Демократія, економічна свобода та економічний порядок

Навчальна мета заняття: ознайомиться з принципами економічної свободи, розглянути елементи економічного порядку.

Кількість годин – 2. Місце проведення - навчальна аудиторія.

План проведення заняття

- I. Порядок проведення вступу до заняття. Виступи студентів із доповідями з навчальних питань теми.
- II. Порядок проведення основної частини заняття.

Навчальні питання

1. Демократія та економічна система.
2. Економічний порядок.
3. Економічна свобода як умова розвитку національної економіки.

Методичні вказівки

Засвоїти основні поняття та терміни: економічний порядок, економічне стимулювання, економічна свобода, демократія, референдум, виборчий процес, тур виборів.

Тематика доповідей

1. Представницька демократія в Україні.
2. Економічна свобода та економічний порядок – взаємозв'язок та суспільний ризик.

Література:

1. Національна економічна стратегія до 2030 року: затв. Постановою Кабінету міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179. URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179> (дата звернення: 15.04.2021).
2. Білокопитов Д. Вплив громадянського суспільства на процеси

- демократизації публічно-управлінських та економічних відносин. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 1/2 (46/47). Ч. 1. С. 115-124. (дата звернення: 15.08.2021).
3. Вовк А. Економічні аспекти демократії. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4 (27). С. 87-96.
  4. Гордуновський О. М. Сутність та форми економічної свободи та її особливості в Україні. *Фінансовий простір*. 2015. № 4 (20). С. 151-156.
  5. Грущинська Н. М. Державне регулювання економічної свободи: ефективний баланс. *Бізнес-навігатор*. 2018 . Випуск 4 (47). С. 13-16. URL : http://business-navigator.ks.ua/journals/2018/47_2018/03.pdf (дата звернення: 15.08.2021).
  6. Магдич А. С. Демократизація і економічне зростання: теоретичний аспект. *Академічний огляд*. 2016. № 2 (45). С. 5-13.
  7. Мицюк С. Стан економічної свободи в Україні та її вплив на конкурентоспроможність. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2016. № 9 (186). С. 30-35. URL : <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2016/11/186-30-35.pdf> (дата звернення: 15.08.2021).
  8. Молчанова Е. Трансформація вимог формування нового економічного порядку. *Міжнародна економічна політика*. 2013. № 1 (18). С. 41-61.
  9. Молчанова Е., Ковтонюк К. Концептуальні засади становлення та розвитку нового світового економічного порядку. *Міжнародна економічна політика*. 2018. № 1 (28). С. 144-170.
  10. Національна економіка: підручник / кол. авт.: Носова О. В., Васенко В. К., Сипич Н. М. та ін. за заг. ред. О. В. Носової. Київ: Центр учбової літератури, 2013. С. 73-82.
  11. Овсієнко О. В. Обмеження економічної свободи як передумова розбудови соціальної держави в Україні: аргументи «за» і «проти». *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2013. № 2 (13). С. 287-289. URL : <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/8545/1/Ovsiyenko.pdf> (дата звернення: 15.08.2021).
  12. Савченко В. Ф. Національна економіка: навч. посібник. 2-е вид. Чернігів: Видавництво ЧДІЕУ, 2014. С. 201-224.
  13. Стулова І. М., Швецова А. В. Демократія та економічний розвиток: взаємозв'язок і взаємозумовленість. URL : <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/24391/40-Stulova.pdf?sequence=1> (дата звернення: 22.08.2021).

Тема № 6. Інституціональні чинники розвитку національної економіки. Суспільний добробут та соціально – ринкова економіка

Практичне заняття: Інституціональні чинники розвитку національної економіки. Суспільний добробут та соціально-ринкова економіка

Навчальна мета заняття: розглянути інституціональні чинники розвитку національної економіки, а саме ознайомитися зі становленням інституту власності, ознайомитися зі становленням підприємництва в Україні, з трансформацією інфраструктури українського ринку. Розглянути класифікацію держав загального добробуту, з'ясувати їх особливості, розглянути сутність та принципи реалізації соціальної політики.

Кількість годин – 2. Місце проведення - навчальна аудиторія.

План проведення заняття

- I. Порядок проведення вступу до заняття. Виступи студентів із доповідями з навчальних питань теми.
- II. Порядок проведення основної частини заняття.

Навчальні питання

1. Принципи інституціонального розвитку національної економіки.
2. Роль приватизації у проведенні інституційних перетворень в Україні.
3. Становлення підприємництва в Україні.
4. Інституціоналізація ринкової інфраструктури.
5. Класифікація держав загального добробуту.
6. Шведська модель соціал – демократичної держави добробуту.
7. Держава загального добробуту в соціально орієнтованій економіці Німеччини.
8. Сутність соціальної політики.
9. Принципи реалізації соціальної політики.
10. Поняття соціального захисту. Система соціального захисту в Україні.

Методичні вказівки.

Засвоїти основні поняття та терміни: інституція, інституційні перетворення, приватизація, інфраструктура, підприємництво, «велика» приватизація, «мала» приватизація, держава загального добробуту, соціальна політика, соціальний захист, страхування, трансферти, модель, соціальні преференції, соціальна політика.

Тематика доповідей

1. Особливості соціальної політики щодо окремих верств населення.
2. Стан і перспективи розвитку конкуренції в Україні.

3. Держава загального добробуту у США.
4. Соціальна допомога малозабезпеченим верствам населення.
5. Соціальне страхування.

Література:

1. Національна економічна стратегія до 2030 року: затв. Постановою Кабінету міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179. URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179> (дата звернення: 15.04.2021).
2. Кропивко М. М. Теорія суспільного добробуту: концептуальні підходи до розвитку господарств населення. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Том 1. № 1. С. 114-121. URL : <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/2206/1/17.pdf> (дата звернення: 22.08.2021).
3. Литвиненко Н. І. Інституціональні складові соціально-економічного розвитку країни: монографія. Дніпропетровськ: НГУ, 2015. 310 с.
4. Національна економіка: навч. посіб. / кол. авт.: Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України», 2011. С. 96-112.
5. Національна економіка: навч. посібник / за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2009. С. 100-135, 163-182.
6. Національна економіка: підручник / кол. авт.: Носова О. В., Васенко В. К., Сапич Н. М. та ін. за заг. ред. О. В. Носової. Київ: Центр учбової літератури, 2013. С. 32-52, 211-230.
7. Пустовійт Р. Ф. Інституційні перешкоди і чинники національного економічного зростання. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір*. 2013. Вип. 1 (99). С. 442-450. URL : [http://ird.gov.ua/sep/sep20131\(99\)/sep20131\(99\)_442_PustoviytRF.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20131(99)/sep20131(99)_442_PustoviytRF.pdf) (дата звернення: 22.08.2021).
8. Радіонов Ю. Д. Інститути та їх роль у розвитку національної економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 3. С. 24-30. URL : http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2017/6.pdf (дата звернення: 22.08.2021).
9. Руденко М. В. Теоретичні основи інституціональних змін національної економіки. *Фінансовий простір*. 2018. № 1 (29). С. 108-116. URL : https://ofp.cibs.ubs.edu.ua/files/1801/18rm_zne.pdf (дата звернення: 22.08.2021).
10. Савченко В. Ф. Національна економіка: навч. посібник. 2-е вид. Чернівці: Видавництво ЧДІЕУ, 2014. С. 48-62, 85-110.
11. Тітаренко Г. Б. Інституційні чинники розвитку національної інноваційної системи України: проблеми методології. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2013. №1. С. 110-115.
12. Яхно Т. П., Шимановська-Діанич Л. М. Теорії добробуту як теоретичне підґрунтя для визначення сутності сучасного споживчого

ринку. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. Випуск 3 (131). С. 140-146. URL : [http://ird.gov.ua/sep/sep20183\(131\)/sep20183\(131\)_140_YakhnoT,Shyma-novska-DianyachL.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20183(131)/sep20183(131)_140_YakhnoT,Shyma-novska-DianyachL.pdf) (дата звернення: 22.08.2021).

Тема № 7. Структурна перебудова національної економіки

Практичне заняття: Структурна перебудова національної економіки

Навчальна мета заняття: розглянути, які структурні перетворення відбувалися в національній економіці, в чому полягала державна промислова політика, розглянути розвиток структурної політики регіонів, особливості аграрної політики.

Кількість годин – 2. Місце проведення - навчальна аудиторія.

План проведення заняття

- I. Порядок проведення вступу до заняття. Виступи студентів із доповідями з навчальних питань теми.
- II. Порядок проведення основної частини заняття.

Навчальні питання

1. Принципи структурних перетворень.
2. Державна промислова політика в Україні.
3. Упорядкування видів і форм власності. Приватизація.
4. Розвиток структурної політики регіонів.
5. Аграрна політика в Україні.

Методичні вказівки

Засвоїти основні поняття та терміни: структурна перебудова, державна промислова політика, регіон, власність, відносини власності, роздержавлення, промисловість, інвестиції.

Тематика доповідей

1. Структурна перебудова та її етапи.
2. Реформування відносин власності в Україні: економічні та соціальні наслідки.
3. Інвестиції в економіку України.

Література:

1. Національна економічна стратегія до 2030 року: затв. Постановою Кабінету міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179. URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179> (дата звернення: 15.04.2021).
2. Васіна А. Ю. Інституційне забезпечення структурування національної економіки в орієнтації на інноваційно-технологічний прорив.

- Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 21. С. 24–31.
3. Гонта С. В. Науково-концептуальні засади реалізації структурної політики держави. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2017. № 2 (10). С. 34–41.
  4. Куйбіда С. В. Формування нових підходів до реалізації структурної перебудови економіки України. *Економіка та держава*. 2017. № 9. С. 89–95. URL : http://www.economy.in.ua/pdf/9_2017/21.pdf (дата звернення: 22.08.2021).
  5. Месель-Веселяк В. Я., Федоров М. М. Теоретико-методологічне і нормативно-правове забезпечення трансформації аграрного сектору економіки України до ринкових умов господарювання, науковий супровід та ефективність запровадження. *Економіка АПК*. 2015. № 7. С. 5–24.
  6. Національна економіка: навч. посіб. / кол. авт.: Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України», 2011. С. 112–133.
  7. Національна економіка: навч. посібник / за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2009. С. 272–302.
  8. Національна економіка: підручник / кол.авт.: Носова О. В., Васенко В. К., Сапич Н. М. та ін. за заг. ред. О. В. Носової. Київ: Центр учбової літератури, 2013. С. 354–371.
  9. Саблук П. Т., Лузан Ю. Я. Аграрна політика та чинники її реалізації. *Економіка АПК*. 2019. № 10. С. 6–17.
  10. Савченко В. Ф., Гоголь Т. А. Структурна перебудова України на інноваційній основі та проблеми її фінансування. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Випуск 29. С. 131–137. URL : http://bses.in.ua/journals/2018/29_1_2018/30.pdf (дата звернення: 22.08.2021).
  11. Савченко В. Ф. Національна економіка: навч. посібник. 2-е вид. Чернівці: Видавництво ЧДІЕУ, 2014. С. 261–284.
  12. Сапич В. І. Трансформаційні зміни відносин власності на землю в аграрному секторі економіки. *Економіка АПК*. 2018. № 4. С. 51–59.
  13. Сапич В. І. Соціально-економічні основи розвитку відносин власності на землю в аграрному секторі економіки: монографія. Суми : ФОП Литовченко Є. Б., 2019. 280 с.
  14. Сапич В. І., Сапич Н. М. Історичні закономірності та особливості становлення і розвитку відносин власності на землю. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка та менеджмент». 2018. № 8 (77). С. 25–30.
  15. Ходжаян А. О., Ходжаян А. Р. Концептуальні засади державної структурної політики національної економіки. *Проблеми економіки*. 2019. № 2 (40). С. 73–80.
  16. Шинкарук Л. В. Взаємозв'язок структурних трансформацій та економічного зростання України. *International Scientific Journal*. 2015. № 9. С. 180–185. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2015_9_42 (дата звернення: 22.08.2021).

Тема № 8. Програмування та прогнозування національної економіки

Практичне заняття: Програмування та прогнозування національної економіки

Навчальна мета заняття: розглянути сутність програмування в національній економіці, проаналізувати систему прогнозування в Україні.

Кількість годин – 2. Місце проведення - навчальна аудиторія.

План проведення заняття

- I. Порядок проведення вступу до заняття. Виступи студентів із доповідями з навчальних питань теми.
- II. Порядок проведення основної частини заняття.

Навчальні питання

1. Прогнозування в національній економіці.
2. Принципи економічного прогнозування
3. Економічне програмування.
4. Система прогнозування та розробки програм в Україні.

Методичні вказівки

Засвоїти основні поняття та терміни: прогноз, економічне прогнозування, часові ряди, програмування, цільові програми.

Тематика доповідей

1. Довгострокове прогнозування економічного і соціального розвитку України: проблеми і перспективи.
2. Світовий досвід соціально-економічного прогнозування.
3. Критерії точності і надійності соціально-економічних прогнозів.
4. Модернізація економіки України: стратегія довгострокового розвитку.
5. Стратегія інноваційного розвитку України.
6. Обґрунтування державних цільових програм економічними ресурсами.
7. Фінансове забезпечення реалізації заходів державних цільових програм.
8. Організаційно-економічний механізм реалізації державних цільових програм.
9. Програмування національної економіки в країнах Європейського Союзу.

Література:

1. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 03.03.2000 р. № 1602-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text> (дата звернення: 22.08.2021).
2. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм: Постанова Кабінету Міністрів України від

- 31.01.2007 р. № 106. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.08.2021).
3. Аналітика та прогнозування соціально-економічних процесів і податкових надходжень : монографія / [Паянок Т. М., Лаговський В. В., Краєвський В. М. та ін.]. Київ: ЦП «Компринт». 2019. 426 с. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/3314/1/3533_IR.pdf (дата звернення: 22.08.2021).
  4. Кравченко О. М. Державні програми соціально-економічного розвитку як інструмент державного регулювання національної економіки. *Науковий вісник ЧДІЕУ*. 2013. № 1 (17). С. 42-47. URL: <http://journals.uran.ua/nvgeci/issue/view/1209> (дата звернення: 22.08.2021).
  5. Національна економіка: навч. посіб. / кол. авт.: Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України», 2011. С. 81-96.
  6. Національна економіка: навч. посібник / за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2009. С. 303-323.
  7. Національна економіка: підручник / кол. авт.: Носова О. В., Васенко В. К., Сапич Н. М. та ін. за заг. ред. О. В. Носової. Київ: Центр учбової літератури, 2013. С. 395-410.
  8. Савченко В. Ф. Національна економіка: навч. посібник. 2-е вид. Чернівці: Видавництво ЧДІЕУ, 2014. С. 167-200.
  9. Сенишин О. С. Роль соціально-економічного прогнозування у структурі механізму розвитку вітчизняного продовольчого комплексу. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2014. Випуск 2. С. 347-351. URL: <http://global-national.in.ua/archive/2-2014/68.pdf> (дата звернення: 22.08.2021).
  10. Старостенко Г. Г., Онишко С. В., Поснова Т. В. Національна економіка: навч. посібник. Київ: Ліра-К, 2016. С. 290-306.
  11. Шумська С. С. Макроекономічне прогнозування : навч. посібник : у двох ч. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». 2015. Ч. 1. 176 с.
  12. Ярошенко І. В., Семигуліна І. Б. Аналіз існуючих систем прогнозування соціально-економічного розвитку у світі та в Україні. *Бізнес-інформ*. 2015. № 11. С. 58-65.

Тема № 9. Політика економічного зростання в національній економіці

Практичне заняття: Політика економічного зростання в національній економіці

Навчальна мета заняття: проаналізувати політику економічного зростання в національній економіці, розглянути модель інноваційного розвитку України.

Кількість годин – 2. Місце проведення - навчальна аудиторія.

План проведення заняття

I. Порядок проведення вступу до заняття. Виступи студентів із доповідями з навчальних питань теми.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Навчальні питання

1. Сутність економічного зростання та його фактори.
2. Моделі економічного зростання.
3. Політика економічного зростання в Україні. Фіскальна і монетарна політика.
4. Модель інноваційного розвитку економіки України.

Методичні вказівки

Засвоїти основні поняття та терміни: економічне зростання, дефлятор, темп зростання, криза, модель, фіскальна політика, монетарна політика, інновації, інноваційний розвиток.

Тематика доповідей

1. Реформування податкової системи і економічне зростання.
2. Реформування і децентралізація бюджетної системи.
3. Інвестиції і економічне зростання.

Література:

1. Про невідкладні заходи щодо забезпечення економічного зростання, стимулювання розвитку регіонів та запобігання корупції: Указ Президента України від 20.09.2019 р. № 713/2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/713/2019#Text> (дата звернення: 10.08.2021).
2. Глуха Г. Я. Система факторів економічного зростання: теоретико-методологічний аспект. 2014. №1. С. 223-231. URL: https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2014_1_223_231.pdf (дата звернення: 22.08.2021).
3. Гронтковська Г. Е., Косік А. Ф. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. С. 323-353.
4. Давидова І. І. Бюджетна політика економічного зростання. *Економіка та держава*. 2018. № 8. С. 113-118. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/8_2018/26.pdf (дата звернення: 22.08.2021).
5. Магдич А. С. Типологія факторів економічного зростання: теоретико-методологічний аспект. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2015. № 2 (19). С. 119-130. URL: <https://eurodev.duan.edu.ua/images/PDF/2015/2/12.pdf> (дата звернення: 22.08.2021).

6. Національна економіка: навч. посіб. / кол. авт.: Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України», 2011. С. 50-63.
7. Національна економіка: навч. посібник / за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2009. С. 324-345.
8. Національна економіка: підручник / кол. авт.: Носова О. В., Васенко В. К., Сапич Н. М. та ін. за заг. ред. О. В. Носової. Київ: Центр учбової літератури, 2013. С. 372-395.
9. Пустовойт О. В. Економічне зростання України: проблеми та можливості прискорення. *Економіка і прогнозування*. 2017. № 4. С. 71-92.
10. Савченко В. Ф. Національна економіка: навч. посібник. 2-е вид. Чернівці: Видавництво ЧДІЕУ, 2014. С. 285-311.
11. Старостенко Г. Г., Онишко С. В., Поснова Т. В. Національна економіка: навч. посібник. Київ: Ліра-К, 2016. С. 11-149.

Тема № 10. Інституціональні форми інтеграції у світове господарство

Практичне заняття: Інституціональні форми інтеграції у світове господарство

Навчальна мета заняття: розглянути особливості світового господарства, з'ясувати роль України в ньому, розглянути участь України у міжнародних організаціях.

Кількість годин – 2. Місце проведення - навчальна аудиторія.

План проведення заняття

- I. Порядок проведення вступу до заняття. Виступи студентів із доповідями з навчальних питань теми.
- II. Порядок проведення основної частини заняття.

Навчальні питання

1. Світове господарство і інтеграційні процеси
2. Національне господарство і міжнародний розподіл праці
3. Платіжний баланс та його структура
4. Зовнішньоекономічна діяльність України

Методичні вказівки.

Засвоїти основні поняття та терміни: інтеграція, національне господарство, платіжний баланс, зовнішній борг, торгове сальдо, міжнародний поділ праці, глобалізація.

Тематика доповідей

1. Світова організація торгівлі: виникнення і сучасний стан.

2. Державна політика по залученню іноземних інвестицій.
3. Інвестиційна привабливість України.
4. Порівняльна характеристика ринків ЄС та Росії для України з якісної та кількісної точок зору.
5. Місце України в системі світових зовнішньоторговельних зв'язків.
6. Перспективи використання Україною транзитного потенціалу як базової конкурентної переваги.

Література:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення: 22.02.2021).
2. Про схвалення Концепції створення системи державної підтримки експорту України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 р. № 586-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-2013-%D1%80#Text> (дата звернення: 27.02.2021).
3. Мажула О. В. Інституціоналізація економіки в умовах глобалізації. *Економіка та держава*. 2013. № 9. С. 92-94. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/9_2013/24.pdf (дата звернення: 22.08.2021).
4. Матюшенко І. Ю. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції : навчальний посібник / І. Ю. Матюшенко, С. В. Беренда, В. В. Резніков. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 504 с.
5. Національна економіка: навч. посіб. / кол. авт.: Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України», 2011. С. 134-155.
6. Національна економіка: навч. посібник / за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2009. С. 346-366.
7. Національна економіка: підручник / кол. авт.: Носова О. В., Васенко В. К., Сапич Н. М. та ін. за заг. ред. О. В. Носової. Київ: Центр учбової літератури, 2013. С. 273-295.
8. Приходько І. В. Теоретичні концепції міжнародної економічної інтеграції. *Економічний аналіз*. 2015. Том 19. № 1. С. 91-100. URL: https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/ecan_2015_191__14-1.pdf (дата звернення: 22.08.2021).
9. Рахман М. С., Євтушенко В. А., Рудас Д. С. Зовнішньоекономічна діяльність України з країнами ЄС. *Інфраструктура ринку*. 2020. Випуск 47. С. 39-44. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/47_2020_ukr/9.pdfpdf (дата звернення: 2.02.2021).
10. Савченко В. Ф. Національна економіка: навч. посібник. 2-е вид. Чернівці: Видавництво ЧДІЕУ, 2014. С. 225-260.
11. Старостенко Г. Г., Онишко С. В., Поснова Т. В. Національна економіка: навч. посібник. Київ: Ліра-К, 2016. С. 363-381.

4. Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Рекомендована література

Нормативне забезпечення.

1. Конституція України: Закон України від 8 грудня 2004 року № 2222-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 22.02.2019).
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 22.02.2019).
3. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 03.03.2000 р. № 1602-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text> (дата звернення: 22.02.2021).
4. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення: 22.02.2021).
5. Про невідкладні заходи щодо забезпечення економічного зростання, стимулювання розвитку регіонів та запобігання корупції: Указ Президента України від 20.09.2019 р. № 713/2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/713/2019#Text> (дата звернення: 10.02.2021).
6. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (дата звернення: 22.02.2019).
7. Національна економічна стратегія до 2030 року: затв. Постановою Кабінету міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179. URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179> (дата звернення: 15.04.2021).
8. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 р. № 106. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.02.2021).
9. Про схвалення Концепції створення системи державної підтримки експорту України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 р. № 586-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-2013-%D1%80#Text> (дата звернення: 27.02.2021).

Навчально-методична література

10. Аналітика та прогнозування соціально-економічних процесів і податкових надходжень : монографія / [Паянок Т. М., Лаговський В. В., Краєвський В. М. та ін.]. Київ: ЦП «Компринт». 2019. 426 с. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/3314/1/3533_IR.pdf (дата звернення: 22.02.2021).

11. Білокопитов Д. Вплив громадянського суспільства на процеси демократизації публічно-управлінських та економічних відносин. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 1/2 (46/47). Ч. 1. С. 115-124. (дата звернення: 15.04.2021).

12. Васильєв О. В., Кайдаш О. В. Сегментація інфраструктурного забезпечення ринку інвестицій в Україні. *Економіка та управління національним господарством*. 2018. Випуск 21. С. 32-39. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/21_2018_ukr/9.pdf.

13. Васіна А. Ю. Інституційне забезпечення структурування національної економіки в орієнтації на інноваційно-технологічний прорив. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 21. С. 24–31.

14. Вербицька Г. Л. Еволюція економічних теорій національної економіки. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2010. № 682 : Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. С. 252–258. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/7833/1/38.pdf> (дата звернення: 15.05.2019).

15. Вовк А. Економічні аспекти демократії. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4 (27). С. 87-96.

16. Глуха Г. Я. Система факторів економічного зростання: теоретико-методологічний аспект. 2014. №1. С. 223-231. URL: https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2014_1_223_231.pdf (дата звернення: 22.02.2021).

17. Гонта С. В. Науково-концептуальні засади реалізації структурної політики держави. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2017. № 2 (10). С. 34–41.

18. Гордуновський О. М. Сутність та форми економічної свободи та її особливості в Україні. *Фінансовий простір*. 2015. № 4 (20). С. 151-156.

19. Гронтковська Г. Е., Косік А. Ф. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. С. 418 с.

20. Грущинська Н. М. Державне регулювання економічної свободи: ефективний баланс. *Бізнес-навігатор*. 2018 . Випуск 4 (47). С. 13-16. URL : http://business-navigator.ks.ua/journals/2018/47_2018/03.pdf (дата звернення: 15.04.2021).

21. Давидова І. І. Бюджетна політика економічного зростання. *Економіка та держава*. 2018. № 8. С. 113-118. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/8_2018/26.pdf (дата звернення: 22.02.2021).

22. Денисенко М. П., Будякова О. Ю. Державне управління економікою регіонів на інвестиційній основі. *Науковий вісник: державне управління*. 2020. № 2 (4). С. 103-117.

23. Добрик Л. О. Структурні складові соціально-економічного потенціалу регіону. *Інтелект XXI*. 2019. № 1. URL: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2019/2019_1/5.pdf.

24. Драган І. В. Реалізація природно-ресурсного потенціалу території на засадах самовідтворюваності в контексті модернізації національної економіки *Агросвіт*. 2013. № 8. С. 22-27.

25. Загній О.Г. Пріоритетні напрями модернізації виробничої інфраструктури. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. № 10. С. 24-28.

26. Іваненко О. В. Формування потенціалу ресурсозбереження соціально-економічних систем. *Економіка. Фінанси. Право*. 2013. №8. С. 7-10.

27. Історія економічних вчень: підручник / за ред. Тарасевича В. М., Петруні Ю. Є. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 352 с.

28. Кравченко О. М. Державні програми соціально-економічного розвитку як інструмент державного регулювання національної економіки. *Науковий вісник ЧДІЕУ*. 2013. № 1 (17). С. 42-47. URL: <http://journals.urau.ua/nvgeci/issue/view/1209> (дата звернення: 22.02.2021).

29. Кропивко М. М. Теорія суспільного добробуту: концептуальні підходи до розвитку господарств населення. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Том 1. № 1. С. 114-121. URL : <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/2206/1/17.pdf> (дата звернення: 22.02.2021).

30. Куйбіда С. В. Формування нових підходів до реалізації структурної перебудови економіки України. *Економіка та держава*. 2017. № 9. С. 89-95. URL : http://www.economy.in.ua/pdf/9_2017/21.pdf (дата звернення: 22.02.2021).

31. Литвиненко Н. І. Інституціональні складові соціально-економічного розвитку країни: монографія. Дніпропетровськ: НГУ, 2015. 310 с.

32. Магдіч А. С. Демократизація і економічне зростання: теоретичний аспект. *Академічний огляд*. 2016. № 2 (45). С. 5-13.

33. Магдіч А. С. Типологія факторів економічного зростання: теоретико-методологічний аспект. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2015. № 2 (19). С. 119-130. URL: <https://eurodev.duan.edu.ua/images/PDF/2015/2/12.pdf> (дата звернення: 22.02.2021).

34. Мажула О. В. Інституціоналізація економіки в умовах глобалізації. *Економіка та держава*. 2013. № 9. С. 92-94. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/9_2013/24.pdf (дата звернення: 2.02.2021).

35. Матюшенко І. Ю. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції : навчальний посібник / І. Ю. Матюшенко, С. В. Беренда, В. В. Рєзніков. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 504 с.

36. Месель-Веселяк В. Я., Федоров М. М. Теоретико-методологічне і нормативно-правове забезпечення трансформації аграрного сектору економіки України до ринкових умов господарювання, науковий супровід та ефективність запровадження. *Економіка АПК*. 2015. № 7. С. 5-24.

37. Мицюк С. Стан економічної свободи в Україні та її вплив на конкурентоспроможність. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2016. № 9 (186). С. 30-35. URL : <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2016/11/186-30-35.pdf> (дата звернення: 15.04.2021).

38. Молчанова Е. Трансформація вимог формування нового економічного порядку. *Міжнародна економічна політика*. 2013. № 1 (18). С. 41-61.

39. Молчанова Е., Ковтонюк К. Концептуальні засади становлення та розвитку нового світового економічного порядку. *Міжнародна економічна політика*. 2018. № 1 (28). С. 144-170.

40. Морозов Т. Складові та концептуальна модель державної політики розбудови національної технологічної інфраструктури. *Економіст*. 2012. № 10. С. 50-52.

41. Національна економіка: навч. посіб. / кол. авт.: Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України», 2011. 182 с.

42. Національна економіка: навч. посібник / за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2009. 386 с.

43. Національна економіка: підручник / кол. авт.: Носова О. В., Васенко В. К., Сапич Н. М. та ін. за заг. ред. О. В. Носової. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 512 с.

44. Овсієнко О. В. Обмеження економічної свободи як передумова розбудови соціальної держави в Україні: аргументи «за» і «проти». *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2013. № 2 (13). С. 287-289. URL : <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/8545/1/Ovsiyenko.pdf> (дата звернення: 15.04.2021).

45. Ортіна Г. В. Антикризовий потенціал реального сектора економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. №18. С. 81-84.

46. Приходько І. В. Теоретичні концепції міжнародної економічної інтеграції. *Економічний аналіз*. 2015. Том 19. № 1. С. 91-100. URL: https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/ecan_2015_191__14-1.pdf (дата звернення: 22.02.2021).

47. Пустовійт Р. Ф. Інституційні перешкоди і чинники національного економічного зростання. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір*. 2013. Вип. 1 (99). С. 442-450. URL : [http://ird.gov.ua/sep/sep20131\(99\)/sep20131\(99\)_442_PustoviytRF.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20131(99)/sep20131(99)_442_PustoviytRF.pdf) (дата звернення: 22.02.2021).

48. Пустовойт О. В. Економічне зростання України: проблеми та можливості прискорення. *Економіка і прогнозування*. 2017. № 4. С. 71-92.

49. Радіонов Ю. Д. Інститути та їх роль у розвитку національної економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 3. С. 24-30. URL : http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2017/6.pdf (дата звернення: 22.02.2021).

50. Рахман М. С., Євтушенко В. А., Рудас Д. С. Зовнішньоекономічна діяльність України з країнами ЄС. *Інфраструктура ринку*. 2020. Випуск 47. С. 39-44. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/47_2020_ukr/9.pdf (дата звернення: 2.02.2021).
51. Руденко М. В. Теоретичні основи інституціональних змін національної економіки. *Фінансовий простір*. 2018. № 1 (29). С. 108-116. URL : https://ofp.cibs.ubs.edu.ua/files/1801/18rm_zne.pdf (дата звернення: 22.02.2021).
52. Саблук П. Т., Лузан Ю. Я. Аграрна політика та чинники її реалізації. *Економіка АПК*. 2019. № 10. С. 6-17.
53. Савченко В. Ф. Інфраструктура національної економіки як необхідна умова економічного зростання. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2016. Випуск 1(47). Т.2. С. 180-187. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/10749/1.pdf>.
54. Савченко В. Ф., Гоголь Т. А. Структурна перебудова України на інноваційній основі та проблеми її фінансування. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Випуск 29. С. 131-137. URL : http://bses.in.ua/journals/2018/29_1_2018/30.pdf (дата звернення: 22.02.2021).
55. Савченко В. Ф. Національна економіка: навч. посібник. 2-е вид. Чернівці: Видавництво ЧДІЕУ, 2014. 329 с.
56. Сапич В. І. Трансформаційні зміни відносин власності на землю в аграрному секторі економіки. *Економіка АПК*. 2018. № 4. С. 51–59.
57. Сапич В. І. Соціально-економічні основи розвитку відносин власності на землю в аграрному секторі економіки: монографія. Суми : ФОП Литовченко Є. Б., 2019. 280 с.
58. Сапич В. І., Сапич Н. М. Історичні закономірності та особливості становлення і розвитку відносин власності на землю. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка та менеджмент»*. 2018. № 8 (77). С. 25–30.
59. Сенишин О. С. Роль соціально-економічного прогнозування у структурі механізму розвитку вітчизняного продовольчого комплексу. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2014. Випуск 2. С. 347-351. URL: <http://global-national.in.ua/archive/2-2014/68.pdf> (дата звернення: 22.02.2021).
60. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь / за ред. Е. М. Лібанової, М. А. Хвесика. Київ: ДУ ІСПСР НАН України. 2014. С.7-10, 13-107.
61. Старостенко Г. Г., Онишко С. В., Поснова Т. В. Національна економіка: навч. посібник. Київ: Ліра-К, 2016. 432 с.
62. Стулова І. М., Швецова А. В. Демократія та економічний розвиток: взаємозв'язок і взаємозумовленість. URL : <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/24391/40-Stulova.pdf?sequence=1> (дата звернення: 22.02.2021).

63. Таранич О. В., Ярошенко О. П. Ефективність управління об'єктами державного сектору України. *Економіка і організація управління*. 2019. № 1 (33). С. 103-109.
64. Тітаренко Г. Б. Інституційні чинники розвитку національної інноваційної системи України: проблеми методології. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2013. №1. С. 110-115.
65. Федоренко І. А. Нормативно-правові засади регулювання розвитку економічного потенціалу в Україні. *Економічні науки. Серія: Регіональна економіка*. 2008. № 5(17), Ч. 4. URL: http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/En/RE/2008_5_4/zbirnuk_RE_4_118.pdf.
66. Ходжаян А. О., Ходжаян А. Р. Концептуальні засади державної структурної політики національної економіки. *Проблеми економіки*. 2019. № 2 (40). С. 73-80.
67. Чаленко Ю. О. Методика визначення економічного потенціалу. *Економіка України*. 2013. №8. С. 40-54.
68. Чечель О. М. Принципи та механізм державного регулювання економіки. *Вісник АМСУ. Серія: «Державне управління»*. 2013, № 2 (9). С. 103-111.
69. Чукаєва І., Овчинникова В. Виробнича інфраструктура: сутність та проблеми її розвитку. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. №4. С. 98-101.
70. Шапоренко О. І., Фарзалієв Е. Е. Вплив державного управління на економіку: аналіз поглядів та роль знань. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2019. № 1 (53). С. 75–83. URL : <https://snku.krok.edu.ua/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/148/168> (дата звернення: 22.02.2019).
71. Шинкарук Л. В. Взаємозв'язок структурних трансформацій та економічного зростання України. *International Scientific Journal*. 2015. № 9. С. 180–185. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2015_9_42 (дата звернення: 22.02.2021).
72. Шумська С. С. Макроекономічне прогнозування : навч. посібник : у двох ч. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». 2015. Ч. 1. 176 с.
73. Юр'єва П. Б. Генезис форм міжнародної економічної інтеграції та їх класифікація. *Бізнес-навігатор*. 2020. Випуск 3 (59). С. 29-33. URL: http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2020/59_2020/7.pdf (дата звернення: 22.02.2021).
74. Ярошенко І. В., Семигуліна І. Б. Аналіз існуючих систем прогнозування соціально-економічного розвитку у світі та в Україні. *Бізнес-інформ*. 2015. № 11. С. 58-65.
75. Ясенецький В. С. Передумови державного втручання в роботу ринкової інфраструктури. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2012. №5. С. 77-81.
76. Яхно Т. П., Шимановська-Діанич Л. М. Теорії добробуту як теоретичне підґрунтя для визначення сутності сучасного споживчого ринку.

Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2018.
Випуск 3 (131). С. 140-146. URL :
[http://ird.gov.ua/sep/sep20183\(131\)/sep20183\(131\)_140_YakhnoT,Shymanovska-DianychL.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20183(131)/sep20183(131)_140_YakhnoT,Shymanovska-DianychL.pdf) (дата звернення: 22.02.2021).